

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Część 1. Sytuacja rodzin i wyzwania wobec polityki rodzinnej a sytuacja na rynku pracy – wybrane aspekty

Adam Kubów: Bariery aktywności zawodowej rodziców wychowujących dzieci.....	13
Marta Makuch: Problemy osób młodych na rynku pracy a funkcjonowanie rodzin.....	33
Maria Skóra: Bariery w zatrudnieniu kobiet.....	48
Anna Kurowska: Zatrudnienie matek małych dzieci w Polsce i jego uwarunkowania oraz propozycja reformy systemu zasiłków rodzinnych.....	62
Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka: Sytuacja kobiet na rynku pracy a zmiany demograficzne – na przykładzie województwa dolnośląskiego	80
Cecylia Sadowska-Snarska: Wspieranie równowagi praca-życie pracowników na poziomie firm. Teoria i praktyka	100
Małgorzata Podogrodzka: Wybrane charakterystyki zatrudnienia i bezrobocia determinantami przestrzennego zróżnicowania płodności w Polsce	118
Małgorzata Wróbel: Wpływ stopy bezrobocia na dzietność w miastach 100-tysięcznych i większych w Polsce w latach 2000-2010.....	134

Część 2. Rodzina i polityka rodzinna a problemy demograficzne, społeczne i ekonomiczne – wybrane perspektywy i wyzwania

Joanna Szczepaniak-Sienniak: W poszukiwaniu nowych perspektyw polityki rodzinnej w Polsce	149
Anna Ciepielewska-Kowalik: Znaczenie rozwoju powszechnego systemu usług opieki i edukacji przedszkolnej w Polsce. W stronę nowego kontraktu społecznego wobec współczesnych wyzwań demograficznych, ekonomicznych i społecznych	163
Zofia Szweda-Lewandowska: Opieka nad wnukami <i>versus</i> opieka nad seniorami.....	177
Andrzej Klimczuk: Solidarność pokoleń w perspektywie strategicznej państwa.....	190

Aleksandra Sienkiewicz-Gola: Realizacja polityki prorodzinnej w świetle ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych na przykładzie jednego z zakładów wydobywczych województwa dolnośląskiego	206
Aleksandra Gromelska: Analiza porównawcza rozwiązań w zakresie funkcjonowania ochrony zdrowia w Polsce i w Czechach w odniesieniu do kondycji zdrowotnej rodziny	226
Sławomir Kalinowski: Wybrane aspekty aktywności ekonomicznej ludności wiejskiej o niepewnych dochodach a warunki funkcjonowania gospodarstw domowych na wsi	243
Ireneusz Jaźwiński, Jerzy Bielec: Regionalna polityka ludnościowa w świetle wyników badania „Diagnoza społeczna województwa zachodniopomorskiego”	261
Katarzyna Maruszewska: Emigracja z Polski i jej skutki dla rodzin	274

Summaries

Part 1. Family situation and challenges to family policy and the situation on the labour market – selected aspects

Adam Kubów: Barriers to labor force participation of parents raising children	32
Marta Makuch: Young people’s problems on labour market vs. functioning of families	47
Maria Skóra: Barriers to the employment of women	61
Anna Kurowska: Employment of mothers of young children in Poland and its conditioning and a proposal to reform the system of family benefits ...	79
Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka: Position of women on the labour market in the context of demographic changes – on the example of Lower Silesia Voivodeship	98
Cecylia Sadowska-Snarska: Supporting work-family life balance of employees at the company level. Theory and practice	117
Małgorzata Podogrodzka: Selected characteristics of employment and unemployment as determinants of spatial variation of fertility in Poland .	133
Małgorzata Wróbel: Influence of the unemployment rate on fertility rate in cities of 100 thousand and more inhabitants in Poland in the years 2000-2010.....	145

Part 2. Family and family policy and demographic, social and economic problems – selected perspectives and challenges

Joanna Szczepaniak-Sienniak: In search of new perspectives of family policy in Poland	162
Anna Ciepiewska-Kowalik: Meaning of the universal preschool services system development in Poland. New social contract towards demographic, economic and social challenges.....	176
Zofia Szweda-Lewandowska: Child care vs. elderly care	189
Andrzej Klimczuk: Solidarity between generations in strategic perspective of state.....	204
Aleksandra Sienkiewicz-Gola: Implementation of family policy in the light of Company Social Benefits Fund Law on the example of one of the mines in Lower Silesia Voivodeship	224
Aleksandra Gromelska: Health situation of family in Poland and the Czech Republic in the light of the solutions in the healthcare system – a comparative analysis.....	242
Sławomir Kalinowski: Some aspects of economic activity of rural population with uncertain income vs. functioning conditions in rural households	260
Ireneusz Jaźwiński, Jerzy Bielec: Regional population policy in the light of the study “Social Diagnosis of West Pomeranian Voivodeship”	273
Katarzyna Maruszewska: Migration from Poland and its consequences for families	288

Wstęp

Przekazujemy do rąk Państwa kolejne opracowanie, które wpisuje się w nurt trwających prac naukowo-badawczych nad problematyką przemian współczesnej rodziny oraz uwarunkowań ich powstawania i funkcjonowania. Skupia ono analizy, opinie i propozycje rozwiązań w różnych kontekstach naukowych oraz w aspekcie praktycznym. Przede wszystkim zaś w sposób bezpośredni i pośredni Autorzy nawiązują do *Założeń polityki ludnościowej 2012*¹ i II Kongresu Demograficznego „Polska w Europie – przyszłość demograficzna”, który odbył się 22-23 marca 2012 roku – zwłaszcza priorytetu pierwszego, nawiązującego wprost do wskazanej powyżej tematyki prac.

Zasadniczo przedstawione tu rozważania zbudowane są wokół tezy, że sytuacja na rynku pracy, a zwłaszcza kobiet lub też młodych matek, w znaczącej mierze determinuje warunki tworzenia i funkcjonowania rodzin, a jednocześnie istotnie wpływa na główne tendencje demograficzne w Polsce, np. utrzymujące się na zbyt niskim poziomie wskaźniki dzietności. Do tezy tej odnoszą się przede wszystkim rozważania zaprezentowane w pierwszej części publikacji.

Sytuacja na rynku pracy, w powiązaniu z innymi, ważnymi czynnikami wpływającymi na strukturę, funkcje i warunki funkcjonowania współczesnych rodzin w Polsce, pozwala na częściowe dopełnienie całościowego, bardzo złożonego obrazu ich rzeczywistości. Z tego też powodu w drugiej części niniejszego tomu ukazano szersze perspektywy ujmowania problemów rodziny oraz ich rozwiązywania. Część tę otwiera artykuł dotyczący rozważań definicyjnych rodziny czy miejsca współczesnej rodziny w polityce społecznej, ludnościowej, a także ekonomicznej naszego kraju. Następne opracowania nawiązują do innych, aktualnych aspektów funkcjonowania rodzin, takich jak np. solidarność pokoleń, opieka nad dziećmi i seniorami czy sytuacja zdrowotna rodzin.

Tematyka publikacji odzwierciedla zatem najbardziej aktualne dylematy dotyczące kierunków przemian i możliwości poprawy sytuacji polskich rodzin, potwierdzając tym samym – po raz kolejny – jej wieloaspektowość i różne zależności o charakterze społecznym, demograficznym, ekonomicznym czy też politycznym. Przedstawione tu, niekiedy zgoła odmienne sposoby myślenia o rodzinie i polityce rodzinnej uświadamiają i uzasadniają potrzebę poszukiwania wciąż nowych, a nawet niekonwencjonalnych rozwiązań sprzyjających tak rodzinie, jak i społeczeństwu czy gospodarce.

¹ *Założenia polityki ludnościowej Polski 2012*, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/POZ_Projekt_zalozenia_polityki_ludnosciowej_Polski_RRL_listopad_2012.pdf.

Redaktorzy opracowania serdecznie dziękują wszystkim Autorom artykułów, którzy poprzez ich złożenie poparli inicjatywę wydania cyklu publikacji poświęconych tematyce rodziny, a poprzez zamieszczone treści wyrazili swoje przekonanie o potrzebie dalszego rozwoju badań i działań na rzecz poprawy kondycji polskich rodzin.